

DIN COMEDIILE lui T. ALEXI.

PUR

ȘI

SIMPLU.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

COMEDIE ÎNTR'UN ACT.

EDITURA LIBRĂRIEI CIURCU,
BRASSÓ.

PUR și SIMPLU.

COMEDIE ÎNTR'UN ACT

DE

THEOCHAR ALEXI.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

EDITURA
LIBRĂRIEI CIURCU, BRASSO
1903.

182406

PERSÓNELE :

Marc-Antoniú Nesárat, proprietar.

Olga, soție-sa.

Clotilda, fíca lor.

Pácalá, om al casei.

Zulufescu, pictor.

Chintescu, executor.

Un ajutor al executorului.

Licitanți.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Odaie simplă cu o ușe în fund și una în stînga. O cadră care să represinte un portret femeesc, cât se póte de ridicol, atêrnată față 'n față cu ușa din stînga.

Voia de reprezentare se procură dela autor.

Adresa: Librăria Ciurcu, Brassó.

SCENA I.

Olga, Clotilda și Păcală (între pe ușa din stînga).

Păc. Rău fac, deșu că fac rău coconițelor, ba fôrte rău fac, că v'aduc aici. Nu trebuia să vë spuî nimic. Are să afle Domnul. . .

Olga. Ș'apoi, decă va afla, ce va fi?

Păc. Va fi rău de urechile mele.

Clot. Lasă nene Păcală, . . . te vei putea mîngăia cu gîndul, că mî-ai făcut un mare bine.

Păc. Vorbă să fiă, coconiță. Adevărul este, că numai și numai D-ta m'ai pus la cale, de v'am adus aici, încumetându-mă, a înfrunța pînă și mânia Dómei. Dar' a dat Dumneșu de a fost și Domnia-ei de partea noastră.

Olga. Căci altmîntea te mîncam de viu, ca spaima lumii, ce-ți par a fi.

Păc. Ba nu cocónă, nici de cum nu te țiu eș pe D-ta de spaima lumii, dar îmi ești stăpână harnică, așa de harnică cum n'ași fi creșut nici o dată, că-mi vei fi.

Olga. Dumneșu nu bate cu bășul Păcală. Ca să scapi de găzduia, ce-ți amăria șilele pe cînd

bărbatu-meu era încă flăcău, cu o păcălitură l'ai pus la cale, de m'a luat de nevastă și așa ai dat din puț în lac, cum ȳice Românul.

Păc. Lasă coconiță, bine e cum e. Nicăi vorbă, de bătaia lui Dumneȳeu. Dăcă este vorba să ne aducem aminte de pilde, trebuie să ȳic, că am nimerit-o și eă cu D-ta, ca orbul Brăila. Pe dată ce ai pus mâna pe cârma casei, ai uitat de ceea ce ai învățat la macadecalacamia de pictură, oră cum naiba, — D-ȳeu să mă erte — îi mai ȳice, și ȳi-ai adus aminte de cele ce ai învățat de la maică ta, fiă-I țărina ușoră, căci harnică femeie va fi fost, și aducându-ȳi aminte, ai regulat casa noastră, așa încât acum trăim ca ómenii, masa ni este masă, copii copii, prietenii, preteni...

Olga. Și așa mai departe. Nu te-ă apuca dóră să ne rostescă o casanie întrégă, Păcală?

Clot. Când are să începă licitația, de care ne-ai spus?

Păc. (merge la ușa din fund și trage cu urechia). Imă pare, că s'a și început.

Olga. N'ai putea să crepă puțin ușa, ca să vedem și să auȳim și noi, cum decurge licitația?

Păc. Ba eă unul sciă de bine că nu voi face așa ceva. Atât mă-ar mai lipsi, să ne vadă Domnul pândind prin ușa crepată.

Clot. Ce om mai ești și D-ta, nene Păcală! Nu ne puteai spune de pacostea D-lui Zulufesci, până să n'ajungă tréba la licitație?

Păc. Ce v'am spus? Nimic nu v'am spus. D-ta ai cetit de licitație în Scărțăitorea noastră, ș'așa te-ai rugat de mine, să te aduc aici. Eă firesce că n'am vrut, apoi m'am luat inima în dinți și ca să scap de orice răspundere, am spus cocónei, ce-mi ceri. . . Domnia-ei, în loc să se facă pară și foc pe mine, orí cel puțin pe D-ta cocóniță, . . . ți-a dat în glas și . . . étă ne-s.

Olga. Da, i-am dat în glas, căci cióră la cióră nu scóte ochii. Zulufescu pictor — eă fosta pictorésă, Zulufescu calic, — eă calică. Ce, dóră-ți pare rău, că m'am pus de partea lui și stăruesc, să-l scap de urgia bărbatu meu, care pentru o mizerie, o restanță de chirie, îi vinde acum picturile.

Păc. Mie să-mi pară rău de ceea ce faci cocónă? Nicí o dată. Inșă de, . . . frica păzesce pepinií.

Olga. Décă ți-e frică, fugi de lîngă noi, și ești scăpat.

Păc. No veđi cocónă, spurdalnica de frică mă muncesce pentru binele Dv., și D-ta ceri, să

vă las tocmai în toiul primejdii. Vreți să ajutați pe Domnul Zulufescu? Ei bine, sunt gata a vă da mână de ajutor.

Clot. Cu cât mai lesne l'am fi putul ajuta, decât ne-ai fi vorbit măcar cu o singură ȃi mai nainte despre starea lucrurilor, pe care n'o sciam încă ajunsă la pont.

Păc. De unde puteam sci s'racul de mine, că voi găsi pe cocóna gata a alerga în ajutorul pictorului.

Clot. Acum însă o sci, veți dar, scapă pe Domnul Zulufescu.

Olga. S'eu mai bine ȃis, picturile Domniei-sale. Na bani, dă-i Domnialui, ca din partea unui amic al s'eu . . . ca un acout pentru vr'un tablou . . . mai sciũ și eũ . . .

Păc. Ba așa ceva nu să póte cocónă . . . da mẽ voi încerca, să găsesc pe cineva, care să cumpere cu bani D-tale din picturile Domnului Zulufescu, scóse la mezat.

Olga. Și așa va fi bine, na! (Iĩ dă bani),

Păc. (după ce s'a uitat la bani). O miã de franci! Nu va fi pré mult cocónă?

Olga. Nu, căci nu-ĩ vorba numai de bani ci și de încuragiarea unui talent. Du-te, du-te să nu sosesci cumva, pré târđiũ.

Păc. Mă duc, étă mă duc cocónă, (Plécă spre uşa din fund).

Olga. Te aşteptăm aici, ca să-ţi aflăm isprava.

Păc. Am să revin cât mai de grabă. (Ese).

SCENA II.

Precedentele, fără Păcală.

Clot. Nu-mi pot reveni, mamă dragă!

Olga. Din ce, Clotildă?

Clot. Din mirarea în care m'a adus schimbarea D-tale.

Olga. Ce schimbare? Eă nu mă simţ întru nimic schimbată.

Clot. Nu te-ai schimbat? D'apoi n'am vădut eă şi n'am audit eă cum îl tot aţîţai pe tata în contra Domnului Zulufescu de să pórtă cu atâta neîndurare făţa de el. Pentru o mizerie de o sută opt decii de franci, ce-l datoréză pentru chirie, îi sequestréză cadrele, le scóte la mezat şi peste asta-l lasă fără adăpost. . . . căci nu mai şede la noi. . . .

Olga. In adevăr, l'am aţîţat pe tată tēū şi l'am scos din rezistenţă pasivă, în care se încuibase ca un dulēū încâinit, şi care mă omórá, căci veđi, stîrpesce germenii pomului roditor de yiétă

aşa încât casa noastră s'a prefăcut în o mlastină stătută, în care se nămolesce ori ce vietate, și unde nu se mai aude decât monotonul ocăcăit al articolelor sale de fond.

Clot. Vai de mine mamă dragă, mintea mea nu este destul de ageră pentru ca să pótă urma sborului fantastic, ce aũ luat cuvintele D-tale.

Olga. Eată dar făr' de nici un înconjur. D-l Zulfescu îmi este simpatic și voiesc să te daũ după el.

Clot. (ii sărută năpraznic mâna). Ah, ah, mamă! Ba deũ... eũ mirésa lui? Ce fericire?,... De ce m'ai lăsat atât timp în disperare?

Olga. Spre binele teũ. Pentru asemenea lucru trebuie timp. De póme necópte îți străpezesc dinții și te poți bolnăvi, încât să suferi o vieță întrégă. Acum se apropie de cócere și fruptul teũ. De ne va ajuta Dumneđeũ, il vom culege.

Clot. Așa dară numai din glumă te-ai prefăcut ca și când și Domniata ne ai fi încontra, ca tata.

Olga. Glumă? Cine-ți vorbește ție de glumă? Măritișul n'a fost, nu este și nu va fi nici odată un lucru de glumă. Am purces, cum am purces, tocmai fiind-că îmi zace la inimă, să te ved

fericită. Cum am prins de veste, că Zulufescu te curtéază și că tu îi primesci curtea, m'am informat. Sci tu cum este lumea, mai cu sémă față de artiști. Unii mi-l ridicau până 'n cer, alții mi-l cufundaui din jos de cea mai adêncă afundime a tartarului, și așa am stat mult timp la cumpene, până când în urma unui tablou spus de Zulufescu, m'am convins, că este un adevêrat artist cu un viitor strălucit.

Clot. Cu un viitor strălucit? Mamă, mamă dragă, strălucirea nu este tot una cu fericirea!

Olga. Nu, dar' strălucirea este un sol fertil, în stare a da hrană plâpîndelor rădêcinii ale pomului numit fericire. Cine se pricepe la cultura lui și pôte dispune de acest mănos sol, își pôte asigura cele mai dulci și priincióse fructe.

Clot. Mamă dragă, sufletul D-tale de artistă mereu se avêntă prin regiuni eliseice. Inima mea însă este însetoșată de apă prospătă. Potelesce-mi setea, spune-mi cum vei face, ca să-mi asigurezi fericirea?

SCENA III.

Precedentele. Păcală.

Păc. Poftim bani cocónă, n'am lipsă de ei.

(Ii dă bani).

Olga. (îi ia). Cum așa?

Clot. Nu vrea nimen să ajute pe bietul Zulufescu?

Păc. Ba tocmai d'impotriva contrariului, vorba lui nenea Văsi Limbutul.

Olga. Lasă-l pe nen' teă Văsi Limbutul, și spune-mi mai bine de ce îmi redați banii.

Păc. Décă nu mă înșel, ți-am și spus-o.

Olga. Nicî un cuvânt măcar.

Păc. banii ți-ii am adus înapoi, fiindcă n'am lipsă de ei.

Olga. Nu cumva ai lipsă D-ta de o palmă sănătósă, de te apuci să mă scoți din țîtîni.

Clot. (la o parte). Când se cobóră mama din eliseu, atunci calcă sdravên pămêntul.

Păc. S'a trecut de glumă! . . . Nu te supêra cocónă. Décă m'am întrecut, a fost, că nu mî-am încăput în piele de mulțămirea, cu care mi s'a umplut sufletul, vèdênd, ceea ce am vèdût coela în sala de licității.

Clot. Of Dómne, ce vorbă lungă, ... décă D-ta ești mulțămit, grabesce-te, a ne face și nouê mulțămire.

Păc. Eată ce este. Domnul Marc Antoniu e pară și foc, liciteză, nu vrea să scape din mâni una din cadre, și așa vedeți, Domnul Zulufescu este scăpat, căci amicii Domniei sale, vedând încăpăținarea Domnului nostru, îl urcă mereu...

Olga. Ce va fi pățit Marc Antoniu? El care nu pune preț pe tablouri, de cât dór numai atunci, când îi oferă materie pentru vr'un articol de fond fulminant, cum se exprimă dânsul...

Păc. Așa dău... fulminant!... Multă vreme n'am putut sci, ce va să dîcă acest cuvânt. Imi aduce aminte când de fulgi, când de fum, ba până și de fuiorul popii. D'apoi dete Dumneđu de audii o dată, că praful de pușcă fără fum, despre care a scris și scărțăitorea nóstră în mai multe rënduri, se face din fulmicoton. D'atuncea sciü, că fulminant trebuie să fiă un ceva, ce ți să nălucisce fără de veste, cu o lumină orbitore, dar trece ca tóte nălucile, lăsând în urma sa... tufă de Veneția, nici scrum, nici fum, nici foc. Vorba din bētrăni. Nu e fum fără foc.

Olga. Bine ți-a ales prilejul, ca să te puî la taifas cu noi. Ai face mai bine, decât ni-ai spune cum este făcută cadra pe care vrea s'o cumpere bărbatu-meü cu orî-ce preț.

Păc. Ați audīt Dv. de Margareta și Faust, cum nu? Ba veți fi veduți și posa lor, unde Faust stă tocmai să pupe pe Margareta. Ei bine, asta este cadra.

Olga. Asemenea tabloū pōte cumpēra Marc Antoniu în orī-ce papetărie cu vr'un franc, doi.

Păc. Să nu-ți uiți vorba cocónă, . . . dar cauza pricinei este, că Margareta din cadra aceea e leită sleită coconița noastră, ér' Faust, cum am dice, poza D-lui Zulfescu.

Olga. } Ce spuī Păcală?

Clot. } (de o dată). Nu-ī adevērat, glumescī.

Păc. Ba deū, . . . să mă bată Dumnedeū, decât nu v'am grăit adevērul.

Clot. Haidem mamă, să vedem și noi.

Olga. Nu sciū deū, decât ar fi cine să ne arētăm chiar acum înaintea tatălui tēu.

Păc. Ba și eū dic, că n'ar fi bine și d'ăcea vē și rog să plecați d'aici, căci ómenii sē indēsă așa de tare la licitație, încât era vorba să deschidă ușa, ca să sē întindă lumea până aici. Executorul, Domnului Chintescu strigase după ajutorul sēu, ca să ia cadra, să sē mute cu dēnsa aici Eată-iī.

SCENA VI.

Precedenții. (Prin ușa din fund intră: Ajutorul lui Chintescu, care aduce cadra și o aședă astfel încât mai târziu să potă fi cu înleznire împinsă la o parte, de unde să nu să vedă.) **Marc Antoniu, Zulufescu, Chintescu, vr'o doiū licitanți;**
(toiul acestora se opresce în ușe).

Chint. Cine dracu, . . . pardon, a început a da intrare publicului pe scara din dos?

Păc. Privesce mai întâiū cui te adresezi, Domnule?

Chint. La dracu, ... pardon, decă nu mă înșel, coconită este originalul, cum am dice modelul cadrei din chestie.

Marc Ant. Ați auđit și voi de pozna cea... cea.

Păc. Fulminantă, Domnule, fulminantă.

Marc Ant. Bine ăici. . . fulminantă . . . și ați venit s'o vedeți cu ochi.

Clot. Da tată dragă, am auđit și am venit.

Zul. Și așa a dat Dumneđeu de ne-am întêlnit.

Chint. Domnilor, vom urma cu licitația. D-l Marc Antoniu a fost acela care a oferat mai pe urmă. Oferta D-sale este de 75 de franci. Cine dă mai mult?

O voce 75 de franci 25 centine.

(Licitația se continuă înaintea ușei. În decursul ei urmăzează jocul pe avanscenă).

Clot. Mai făcut de vorbă cu Margareta D-tale.

Zul. Scumpă, draga mea, mă vede desolat. De unde până unde să-mi fi trăznit prin cap, că cadra, scumpa mea cadră, va ajunge la mezat!

Olga. N'ai putea s'o retragi?... Dcă-i vorba de mijloce, îți ofer eu cu ce să plătesci pe bărbatu-meu.

Zul. Of, Domna, mea, așa umilire... eu bani de la D-ta?... Ei bine, da, ași primi, m'ași umili, m'ași înjosi, dar' dca ași întrerupe licitația și ași plăti pe Domnul Marc Antoniu,.... mă tem să nu se dea pe față, ceea ce să petrece, ér asta ar vërsa oleiü în foc.

Olga. Ai dreptate, ș'apoî în fine nu vöd nici un răü, dca bărbatu-meu devine în posesiunea aceluî tabloü. În casă la noi, își va perde urma. . . .

Zul. Să nu-și pérdă urma nici în casă la Dv. nici în altă parte. Dcă ași avea pe cineva, care să-mi dea mână de ajutor, ași scăpa-o din primejdie.

Păc. Ajutor? E vorba d'o mână de ajutor? Eată-më-s, . . . cu voia cocónei... firesce.

Zul. Ne dai voie Dómnă? (După ce asta a afirmat din cap, catră Păc.) Vedei colea pe părete poza ceea?

Păc. O ved, da mult e cârnă și buzată!

Zul. Nu face nimic, D-ta n'ai să 'ntrebî de asta, ci ai să te duci s'o iaî binișor din cuiu și s'o ții în mîni, până ce vei vedea, ce vei vedea. Atunci ca vîntul și ca gândul, ba ca o vulpe șirétă, ce ești, s'o puî în locul cadreî, care să licitéză.

Păc. Fi pe pace Domnule, tréba este ca și făcută. (Să ocupă de executarea însărcinării luate).

Oiga. Pentru ca Păcală să puiă pe cârna în locul Margareteî, este de lipsă, ca asta să dispară. Cum vei face?

Zul. Pardon Dómna mea, operația intenționată de mine nu suferă explicație. (Cătră Chintescu). Domnule executor, protestez în contra procedurêi D-tale. De când am întrat aici, ofertele aũ început a schiopêta și a diminua, ... Lucru firesc, ... vedênd mușterii originalul, nu mai pun preț pe copie. Să trecem dar' éráși dincolo.

Chint. Datornicul nu este volnic să-mî facă observări, . . . legea nu-î permite asemenea lucru.

Zul. Ș'apoî D-tale, Domnule executor, îți permite ore legea, să strămuți locul mezatului după placul Dumitale? In publicația D-tale stă apriat, că obiectele mele să vor adjudeca în sala

de licitații, deci, te fac atent Domnule, acum, până ce n'a avut loc nici o adjudecație.

Chint. La dracu. . . pardon, cât despre, asta, observația D-tale nu este deplasată.

Zul. Cred și eu.

Chint. La dracu, . . . pardon, să ne transferăm deci în sala de licitații, cu atât mai vârtos, că s'a mai golit de lume.

Zul. (întru aceea a pus cadra sa la adăpost. Cătră Păcală, care cu celalt tablou ridicat în sus, se împulzese spre ușa din fund.) Ia sêma Domnule, să nu-mi strici cumva tabloul.

Păc. Nu te teme Domnule (Cătră Chint.). Folosește-te de autoritatea D-tale, Domnule executor, ca să pot trece cadra în sală.

Chint. Loc Domnilor! . . . Garda Domnilor! . . . La dracu, . . . pardon, dați-vă la o parte Domnilor!

Zul. (cătră dame). Scăpat. (Ese cu cei-lalți prin ușa din fund).

Marc Ant. (tot cătră dame). Mai zăboviți puțin, să mergem împreună acasă. Cred că peste câteva minute mi să va adjudeca tabloul scandalos, pe care am să-l sfărăm îndată. (Ese).

SCENA V.

Olga. Clotilda.

Clot. (agitată). Ce are să ăsă din asta mamă dragă?

Olga. (a contemplat tabloul ascuns cu extas). Un cap de operă, un ne'ntrecut cap de operă.

Clot. Décă n'ași fi chiar eū în joc, așa ăice un cap de operetă.

Olga. Operetă, operetă? Cum poți vorbi astfel de un asemenea product ingenios? Ești gólă tată-těū, n'ai nici un piculet de simț pentru divina artă a picturei.

Clot. Of mamă dragă revine-ți, revine-ți din acest extas, și spune-mi, ce are sa ăsă din acéstă încurcătură?

Olga. (vine spre avanscenă). Ce are să ăsă? Ean o părechie de ómenī fericiti tu și cu Zulufescu, decă altcum căsătoria cu acest mare artist este o fericire pentru tine.

Clot. Raiul pe pamânt, mamă dragă, dar uiți de tata, de furia sa.

Olga. Ba nu uit nici de el, nici de pîrtagul sěū. Da l'am mai vėđut eū așa și l'am domolit, l'am făcut de s'a învėrtit după voia mea și placul meū.

Clot. Ah, da, când ai voit să-ți cumperi vr'o pălărie, vr'o rochie chiar, orî să te ducă la vr'un bal, fiă până și la vr'o baie din Europa. Astea tóte aũ fost însă numai nisce bagatele față de ceea, ce este acum de pus la cale.

Olga. Bagatele? Și deũ cređi că numai la chestii de a doua mână îmi pot validita autoritatea mea asupra tatălui teũ? Ce fel, numesci bagatelă, a face din un om nepeptănat, zăpăcit, întrecut, cu un cuvânt, din un neom, om,... a-l scóte din datorii și a-l da stăpânirea adevărată peste tóte câte numai după nume erau ale sale: casele părintesci, jurnalul scărțietórea națioanală, scule și altele. Da, da așa este cum đic eũ, . . . stinge-ți decî de pe buzele tale acel zimbet de necredință, care mă enervéză. Tată teũ, ca flăcău escela prin defectele, ce ți le-am enumărat. Eũ l'am scos din nomol și ah, m'am făcut vită de muncă, ér' aripile pe care le simțisem ca și menite, ca să mă înalțe d'asupra norilor, mi s'aũ ologit. Cât am ridicat pe tată-teũ în sus, atât am trebuit să mă pogor eũ în jos. Da nu mă plâng. Așa mi-a fost scrisă și decă caut la alți, vėd că sórtea mea întrece în dulcėtă cu mult traiul acelor cocóne, care nu sciũ alta de cât toalete și zărgănit de

săbii, aducând rușine nu numai peste familia lor, ci peste totă partea femească a națiilor lor.

Clot. Nicî o dată nu te-am auzit vorbind astfel, mamă dragă.

Olga. Nu m'ai auzit, fiind-că nicî o dată nu m'am simțit îndemnată, a-ți vorbi cu atîta seriozitate, ca și acum.

Clot. Ah, cât de mult te iubesc, mamă dragă.

Olga. No, acum nu mai zimbesci a rîde. Ca să te conving și mai bine despre influința mea asupra tată-tău, îți voi spune și amănunte.

Clot. Nu cer nicî un amănunt, mamă dragă, căci te cred, din totă inima te cred. Cum nu te-ași crede, când ceea ce-mi spui, îmi prevestește o fericire neașteptată.

Olga. Credința inimei e o flóre nefructiferă; când nu se unesce cu credința rațiunei, nu pôte rodi.

Clot. Îmi pare că pornirea inimei nu pôte nicî o dată învinge scepticismul rațiunei.

Olga. No veđi, tocmai d'aceea am să-ți spui apucăturile mele. Tată-tău, mai nainte vreme, când se desbrăca séra, își aruncă vestmintele lăpédate, care unde apuca. Gherocul pe un scaun, giletca pe o masă, ér' pantalonii pe jos. Când veđui asta pentru prima órá, mă revoltaí și îi

făcuî o mică observare. El îmi reflectă răstit, că nu-și pôte aținți atențiunea sa asupra unor asemenea lucruri de nimic. A doua óră nu mai ăisei nimic, ci aruncaî peste vestmintele sale câte un vestmânt lăpădat de mine. Diminétă tată-těu perdu o mulțime de timp până ce dete de gherocul, de giletca și de pantalonii săi acoperiți unul cu o fustă, altul cu o rochie și în fine al'treilea cu o talie d'ale mele. La critica lui, răspunsei, că ob-sorbită de grijile menajului, nu luasem séma că-l imitasem în neobservarea lucrurilor de nimic. Apoi îl sărutaî, îl rugaî de ertare și îi promisei, că voi avea mai multă grijă de toaleta mea. Mereu îmi ațintiî grija întru fidela imitare a tuturor năravurilor, observate la tată-těu. Așa de exemplu avea obiceiul, a să peptěna, trecěndu-și pur și simplu de vr'o douě orî degetele sale prin pěr, eũ îl imitaî.

Clot. Of, mamă!

Olga. Da, îl imitaî. Tată-těu să speriă de ciuha, ce i să presintă în persóna mea. „N'ai peptene?“ mă întrebă el. „N'am, mama a uitat să-mi puie în trusoă, fi bun și dămi-l pe al těu.“ Nu-l găsi. „Sci ce, Marc Antonie, îmi voi tăia și eũ părul.“ „Ba numai emancipată să nu mi-te

faci“. „Îmi voi cumpăra dară un peptene“. „Lasă, că-ți cumpăr eu“... Și încetul cu încetul, ne deprinserăm a ne peptena, spăla și îmbrăca ca 6menii. Marc Antoniu, când îl găsia vr'o voie bună, povestea cu haz amicilor săi, cum m'a pus la cale. Amicii zimbeau pe sub mustață, dar în față îi laudau isteția. Mai greu m'a fost să-l decid, a mai da și altora ocașie, ca să scrie câte un articol de fond în Scârțăit6re.

Clot. Da ce, a fost, un timp în care tata scria toți articolișii de fond?

Olga. Di de di, așa încât începuse a-și istovi creerii și era p'aci, p'aci, să-și perđă nu numai toți abonatișii, dară și totă mintea din cap. Mult timp m'am gândit și resgândit, cum să fac, ca să mai precurme frământarea creerilor sale. Incercai multe în zadar. În sfârșit, într'una din 6zile intrașii la el în cabinetul redacționașii cu o carte în mână. „După recomandația ta, Marc Antonie, am dat cărțile mele tot la Momescu să mi le lege. De ađii încolo am să le trimit la Deleleu.“ „De ce?“ „Fiindcă la Momescu mi le strică. Frontispiciile le lucrăză el însușii, ce-ı drept forțe frumos, dar' încolo, ... veđii și tu ce legătură próstă“. „Dapoı Deleleu, de când s'a făcut meșter,

nicî c'a pus mîna pe legătura vr'unei cărți". „Nu-î de lipsă, ca meşterul să stea în jug, e mai bine, decă mîna carul". Apoi schimbînd d'o dată vorba am terminat conversaţia, dîcîndu-î: „am uitat să-ţi spuî, că aseră în societate la Firlipete tótă lumea era încântată de ultimul tîu articol de fond, numai un perde-vară dîse: ce folos, — şi mie-mî plac potêrnichile, dar' în tóte dîlele!... bîrr şi încă şi mai bîrr când sunt urmate de serbeziturî de soiul celor pin Scărţăitorea nóstră". „Rafinătorul iscusit" noul jurnal, îmi place mai bine. Acolo potêrnichele se servesc mai rar, . . . „Ba fórte rar", obiectă cineva, . . . „Admis" concese celalalt", da cu atît mai varie, mai prompte şi mai îngrijite sunt cele lalte sciri. . . . La asta toţi cei de faţă, afară de mine, firesce, aũ aplaudat.

Clot. Îmi pot pré bine închipui cât de mult va fi jignit pe tata acéstă scire. . .

Olga. De bună sémă că l'a jignit, aşa de mult l'a jignit, încât nu a fost în stare a-mî reflecta alt nimic de cât singurul cuvênt proştiî. Eũ însă am dîs, că odiniórá nu sciũ care om cu minte ar fi exclamat: proşti dar mulţi. Acest adevêr a încoronat apoi opera mea.

SCENA VI.

Precedentele. Marc Antoniu. Păcală (cu cadra).

Marc Ant. (cătră Păcală). Pune afurisita de cadră colea jos.

Păc. Unde? Pe podini, în mijlocul odăii?

Marc Ant. Da, tocmai acolo!

Olga. Ce ai de gând Marc Antonie?

Marc Ant. Două sute de franci m'a costat, tocmai cât face datoria pictorului. (Dă cu piciorul în cadră, de o sparge).

SCENA VII.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Precedenții. Zulufescu.

Zul. Sta!, opresce-te? Ce faci nefericitule?

Marc Ant. Fac ce-mi place! Aă nu este proprietatea mea? Șterg de pe fața pământului pata cu care ai atentat la bunul nume al ficei mele, nemernicule?

Zul. Numele îmi este Zulufescu și când te adresezi mie, ai să ții Domnule Zulufescu, ér nu cu un epitet, ce nu este admis între ómenii bine crescuți. Dară ce pot aștepta de la un barbar, care este în stare a distruge în așa mod brutal o operă de artă!

Marc Ant. Da, o distrug, orî cât de artistică ar fi acéstă operă, căci nu vroî să se perpetueze scandalul plăsmuit de penelul D-tale.

Olga. Dómne, Dumneđeule! . . . Să-mî fi sfăşiat inima, nu m'ar fi durut mai tare, de cât sferticarea acestuî tabloû.

SCENA VIII.

Precedenţii. Chintescu.

Chint. La dracu, . . . pardon, Domnule ce faci? Contenesce-ţi furia, aducându-ţi aminte, că nu te afli acasă la D-ta, ci în apartamentele mele, Domnule.

Marc Ant. Pardon Domnule, ai dreptate Domnule, aşî fi trebuit să-mî înfrînez furia, n'am putut însă, a izbucniî chiar aici la loc nepotrivit. Scuză, așa te rog scuză. (Cătră Păcală). Păcală, strînge fărîmăturile cadreî şi aruncă-le pe gunoiû, dar mai întâiû să faci numai bucăţele zugrăvêla de pe pânză.

Păc. Am înţeles, Domnule. (Ridică cadra așa încât sê vede portretul).

Chint. Ce-mî vêd ochiî? Pune jos, sprijinesce cadra colea de părete.

Păc. (execută). Ce scamator a schimbat cadra?
Bre, scii că n'are haz, Dómne feresce de mai rău.
(Făcându-și cruce, ese degrabă).

SDENA IX.

Precedenții fără Păcală.

Chint. A dracului nălucire... pardon... orî nu-î nălucire? La dracu, ... pardon, poza repositatei mele, fiă-î țerina ușoră, călcată în picióre! Poza scumpei mele Chiriachița, a unei femeii model, bună la inimă, blăjină, la dracu, pardon, și ascultătoare. Dabia i-am dis, — trei săptămâni după cununie: du-te la dracu, ... pardon, a și tulit-o la mumă sa. Vêdënd una ca asta, am dat-o la o miță de draci, ... d'o miță de orî pardon, ... ea atunci de la mă-sa, s'a mutat întru cele vecinice, ceea ce mi-a venit la pont, decî nu pot suferi un asemenea tratament nereverențios al pozei sale. Cine a pus la cale acéstă strașnică și ne mai pomenită bazaconie? Cine mi-a luat pe Chiriachița de colea din cuiul, de care ar fi trebuit să stea spênðurată până la a doua venire.

Marc Ant. Vêd și eũ că sa întêmplat o smintă fatală. Te voi despăgubi Domnule.

Chint. Cu ce Domnule, cu ce? O poză, cum a fost poza repositatei, nu mai găsesci cât lumea.

Marc Ant. Dă-mi D-ta mai întâiū cadra, care mi s'a adjudecat ș'apoī să veđi, că pré lesne ne vom împăca noi amêndoī. Vom face cum va fi mai bine.

Zul. Cadra, care ți s'a adjudecat ai călcat-o în picioré Domnule. Ți-ai satisfăcut plăcerea momentană Domnule, prin urmare nu mai ai să reclamī nimic, Domnule. Bine că a dat Dumneđeū de a scăpat tabloul meū de urgia D-tale, Domnule.

Olga. Slavă Domnului!

Clot. Da, grație creatorelui!

Marc Ant. Ce-mī cânti Domnule? Și voi, ce ii dați acompaniamentul? Credeți cumva, că am să renunț la proprietatea mea și la liberul meū arbitru? Nu renunț nicī ca publicist, nicī ca soț și nicī ca tată, nu nu, de trei orī nu. Dați-mī pictura, care pretinde a represinta pe Margareta și pe Faust, pentru care am oferat și care mi s'a adjudecat.

Zul. In realitate nu ți s'a adjudecat alt nimic de cât cadra, pe care ai călcat-o în picioré. Décă voiesci să mai faci și alt us de dênsa, liber ești din partea mea.

Marc Ant. Poza reposatei este proprietatea Domnului Chintescu.

Zul. A fost, acum nu mai este. Va fi, decă i-o vei face cadou, altmintea nu, și basta!

Chint. Adevărul este, că poza din chestia a fost legalmente adjudecată D-lui Marc Antoniu, care a depus prețul ei și care a și usat de dreptul său ca proprietar. Mersi, ba foarte mersi de un cadou călcat în picior.

Zul. Și cu toate astea, decă ți-o dă, te rog a primi poza. Am să ți-o repar, să ți-o fac la loc, să fiă întocmai cum a fost. Ér' decă nu ți-o dă, îți pictez alta nouă de nouă, tot așa de cărnă...

Chint. Ba la dracu, ... pardon ... voiam să ȳic mersi ... mersi pentru gentileȳa, ce-mi propui. Ca să refaci seú să faci nasul cărn, care acum este turtit ca la o maimuȳă, să-ı încreȳesci gura, ce s'a căscat de pare că vrea să mă înghită, ... să-ı netezesci pėrul ciupit ca vai de el și să-ı sgăiesci ochii striviȳi și cufundaȳi în cap de călcăile Domnului Marc Antoniu, nu ȳic că n'ai putea. Dar putea-vei să-ı dai și fumul, ... aerul voiam să ȳic, ... ba totuși fumul, cu care am tămâiat scumpa poză din miș și miș de țigări fumate întru contemplarea ei?

Zul. Nimic mai lesne pentru un pictor moderu de cât de a fixa aer și fum pe pânză, Cum ne-am putea numi secesionisti, decât am fi lipsiți tocmai de esența direcțiunei noastre?

Marc Ant. Lăsați aerul, fumul și toate esențele vóstre și dați-mi în finé tabloul cumpărat de mine. Păcală, Păcală! Unde este să caute cadra?

Clot. A este.

Marc Ant. Du-te, de-l adă.

Clot. Da tată. (Ese).

SCENA X.

Precedenții fără Clotilda.

Zul. Nu trebuiați să osteniți pe coconița. Păcală n'are ce căuta aici. Tabloul este al meu și tocmai acum l'am descoperit colea, salvat, întreg—întreguț.

Olga. Din extasul D-tale ved, că ai să-l trimiți la expoziții.

Marc Ant. La expoziție? Acel tabloū? Ce ar dice lumea de mine?

Zul. Ce are d'a face acel tabloū cu D-ta?

Marc Ant. Ce are d'a face? Așa ai dis?... Clotilda mea expusă lunei în atitudinea critică de a primi sărutarea D-tale, nu mă privesce óre

pe mine ca soț și tată? Nu-î carne din carnea mea, care se prostituază, și sânge din sângele meu, care se pângăresce...

SCENA XI.

Precedenții. Păcală intră cu **Clotilda**.

Păc. Și os din osul D-tale, care se. . .

Marc Ant. Tacî! Cum îndrăznescî, a-mî tăia vorba și nu te faci ca un purice, când ai să-mî dai sémă de rușinea asta?

Păc. Ce fel de rușine?

Olga. Vulpe șirétă, te prefaci nevinovat ca și un mieluşel, când scii pré bine, că a D-tale va fi vina, decă tótă lumea se va opri dinaintea aceluî tabloû și va întreba: de când s'a logodit fata Domnului Marc Antoniu cu pictorul Zulufescu? Tacî, tacî! Sciû ce vreaî să respundî, căcî sciû ce-ți plătesce pielea. Vreaî să đică: ș'apoî decă va întreba lumea așa, atâta pagubă în țera Româ-nescă. Ea, care va să đică lumea, va préferici pe D-șóra Clotilda, de norocul că devine soția unui pictor renumit, care pentru un singur tabloû al său capetă sute de miî. Tacî vulpe șirétă, tacî.

Păc. Tac cocónă, căcî mi-ai luat vorba din gură cocónă!

Chint. Sute de miľ pentru un singur tablou? Tot ce se póte, da nu cred, până ce nu vęd. De va fi în stare să nimerescă pe reposata mea cu aerul ei și cu fumul meu, atunci voi crede... și vorba vechiă: voi bate toba la Craiova să se audă în Moldova.

Păc. Eű sunt un om, cum am ęice buturug necioplit, dară atăta tot vęd, că pictor ca D-I Zulufescu... mai rar, care va să ęică, cadre cum le face Domnia-sa nicī că am mai pomenit. Din tótă sărăcia mea ași da până și ęece miľ de francī de chipul coconitei și al Domniei sale, notabene, decât iľ ași avea.

Zul. Și creęi D-ta, că ai ęis o vorbă mare, și că decât m'ai îmbiia cu suma de bani, ce nicī nu ai...

Păc.... și nicī nu voi avea,

Zul.... ți-ași ęice: poftim cadra,...

Păc.... cu pervaz cu tot...

Zul. Ba nicī fără pervaz nu ți-ași lăsa o pe ęece miľ de francī.

Păc. Să vede tréba că pervazul nu este de aur... mă păcăleam, decât aveam bani.

Marc Ant. (restit cătră Păcală). Tacī.(cătră Zulufescu). Cum de m'ai lăsat aici la mezat odorul D-tale cu două sute de francī?

Zul. Îl credeam ajuns în mâni bune. Décă sciam că voiescî să-mî nimicescî capul meû de operă, nicî mort nu ți-l lăsam. Așa însă am cređut, că-ți voi face în schimb pentru el portretul D-tale cu laurî pe cap.

Olga. Îți fórte mulțămesc pentru laurî D-tale. Adică voiaî să faci un cap de porc gătit à la mode.

Marc Ant. Domnialuî mă crede mai. . . cum să đic. . . mai. . .

Olga. Étă ce m'a ofensat și pe mine, care până acum am fost de partea Domniei sale, . . . aprețiându-î talentul.

Chint. Eû-mî tot bat capul cum să fac. Domnul Marc Antoniu a cumpêrat poza reposatei, fapt care nu se póte contesta tot atât de puțin ca și faptul ulterior, adică călcarea în picioare. Acum mă întreb despre altă parte, am eû dreptul să opresc poza D-luî Zulufescu, drept despăgubire, mai cu sémă decât în adevêr valoréză mai mult de cât dece miî de francî?

Zul. D-ta trebue să te mulțămescî cu promisiunea mea, că-ți voi reface pe reposata.

Chint. (speriat). Dă-ți peste gură, Domnule. Să nu care cumva să-mî refaci pe reposata!

Zul. Eî de, trebuiam să đic, portretul ei.

Olga. Sciți la ce m'am gândit?

Clot. La ce mamă dragă.

Olga. Să rugăm pe Domnul pictor, să-ți dăruască ție cadra Domniei-Sale.

Zul. Vai Dómnă, ce imi cereți. Voiți să-mi jertfesc sufletul, pentru a-mi mângăia inima.

Marc Ant. Hei, hei, ceea ce faci D-ta acum, ar cădea în resortul meu, ... pictură de cuvinte.

Zul. N'am făcut nici o pictură de cuvinte, Domnule. Sufletul meu s'a intrupat în arta mea, bună oră ca al D-tale în articiii D-tale. Și sufletul meu cere, ca și al D-tale, să-si împlinescă chemarea sa, ceea ce nu pôte fi, închidând emanațiunea sa între patru pãreți. Ce ai dice D-ta, decã ti s'ar cere, ca sa puî în albumul soției D-tale, un articol din pana D-tale, bine reușit, un articol fulminant, merit a învãpãia sufletele ale miî și miî de cetitorî, a le învãpãia pentru bine și frumos, pentru drept și adevër, pentru tot ce este sublim și nemuritor, întru înãlțarea națiî și înflorirea libertãtiî, ... ce ai dice, decã în adevër ti s'ar pretinde a închide scãnteia ingeniului D-tale într'un album, în loc de a o publica în Scãrțaitórea D-tale.

Marc Ant. Ce sã potrivește? ... Pictura D-tale, Domnule și cu articolul meu, sunt departe

una de altul ca cerul de pământ. Mai cu sémă pictura de față, care n'ar aprinde de cât dóră călcâile clevetitorilor, ca să sdrobéscă onórea ficei mele.

Olga. Na, lamura înțeleptciunei curge de pe buzele soțului meu. Pecat că este așa, căci de n'ar fi. . .

Păc. . . . nu s'ar povesti.

Olga. Tac! Căci de n'ar fi, ce articol minunat pentru Scărțăitóreă nóstră ar eși din pictură Domnului Zulufescu, care este un maestru genial, cum nu se mai află printre Români. Ce onóre pentru Scărțăitóre de a fi inventat, . . . voiesc să đic, . . . de a fi descoperit ca cea dintâiă acest ingeniu, . . . și a-l fi prezentat publicului. Ar fi fost un articol plin de aliterațiunii, bună óră: Legătură . . . literatură . . . pictură . . .

Marc Ant. Lectură . . . cultură matură.

Clot. Făptură . . . turnură . . . frisură.

Zul. Positură . . . căutătură . . . căldură.

Păc. Untură . . . friptură . . . țin'te gură.

Chint. Secătură . . . calcavură . . . învățătură.

Olga. Dar' vai! Asemenea articol ar avea de rezultat expunerea tabloului, . . . tóte salónele din lume ar reclama onórea de a produce înainte

publicului acest cap de operă. Expunerea tabloului sub împrejurările de față, ... sub relațiunile între familia noastră și între Domnul Zulufescu... ar fi... cum bine a ȕis șoțu meu, ... o prostituire a Clotildei.

Clot. Ah, mamă!

Marc Ant. (pe gânduri, lovindu-și barba de jos în sus). Imprejurări... circumstanțe... relațiuni, ... referințe... referințe e mai bine ȕis de cât relațiuni... ar trebui schimbate. (Făr de veste). Heurica! orî cum ȕic Neogrecii Evrica... am găsit...

Zul. Un al doilea Arhimede...

Marc Ant. Ce, dór' creȕi, că n'am mintea unui Arhimede eũ... redactor... șoț... și tată.

Olga. Ba ești mai cu minte de cum a fost chiar Isocrate.

Marc Ant. Șoțul Xantipei?... Nu mă asemăna cu un om, pe care Aristofane în comedia sa Norii, pe care, ȕic... na ȕi-o, acum nu mă știu, ce eram să ȕic.

Clot. Ai strigat Heurica tată dragă, dară nu ni-ai spus, ce ai găsit.

Marc Ant. Nu v'am spus? Aproposito de care obiect am stricat Evrica.

Chint. Bine voiți să închideți incidentul cu tabloul, căci mai am și altă trebă.

Marc Ant. Ha, na ți-o, acum sciū! Era vorba de expunerea tabloului... și de o imposibilitate... Vedeți ingeniul meu a găsit posibilitatea! Voi fi-danța pur și simplu pe Clotilda cu Domnul Zulufescu.

Clot. și Zul. (să iaū de mâni).

Olga. Piramidal... séū mai pe românesce Bucegial, și cu tóte astea, pur și simplu ca tóte emanațiunile ingeniului... Cât sunt de pitică, turburată și întortochiată, că n'am fost în stare a găsi acest expedient atât de natural și plasat, cum am dice, înaintea nasului nostru.

Păc. Așa, așa, n'am vėđut sbirna din ochiul nostru...

Olga. Dómne, Dómne! Omul luminat este condus tocmai atunci mai sigur la ținta mântuirii, când noi cești lalți orbecăm prin bėzna întunecimei.

Marc Ant. Bėzna întunecimei nu e bine đis, dară ideia, ce ai vroit să exprimī, este fórte justă.

Chint. D-l Marc Antoniu Nesărat este un mare publicist, un demn soț și un vrednic tată.

Păc. Să trăiescă cu tótă famelelia, cum am dice, cu tot cuprinsul.